

mai surprinzătoare, decât însăși dimisiunea d-lui Onițiu din postul de director, și care ar pute produce chiar desbinări regretabile. De altă parte publicul cetitor așteaptă cu tot dreptul să fie informat despre stadiul, în care a ajuns o afacere, care, față cu numărul restrins al școlilor medii românești din Transilvania și Ungaria și în special în vederea însemnătății deosebite a gimnasiului nostru din Brașov, trebuie să-l intereseze în cea mai mare măsură.

De aceea sper, că nu voi abuza de bunătatea onor. redacției și nu voi trece peste marginile, ce și le-a fixat în afacerea, despre care e vorba, decât o rog, să binevoiască a da în colonele diarului său următoarelor reflexiuni, în care mă voi sili să spun lucrurile în mod calm și obiectiv.

I.

După-cum se știe, conflictul între d-l director gimnasial V. Onițiu și între Eforia școlilor noastre centrale de aici a fost provocat în urma neînvințării d-lui director la ședința Eforiei din 14 August a. c., în care ședința s'a făcut întregirea catedrelor vacante la gimnasiu și la celelalte școli împreunate cu densusul.

„Ei bine“, — va dice cineva, necunoscând pe deplin împrejurările, — „ce lucru mare este, ca directorul unei școli să nu fie chemat la o ședință a corporațiunii, care administrează această școală? Directorul are să-și vadă de dascăli și de școlarii lui și să nu se amestece în administrația!“

Așa ar fi, dacă la ședința aceea nu s'ar fi tratat chiar despre întregirea posturilor de profesori, lucru care stă în cea mai strinsă legătură cu învățământul și dela care atâră în prima linie progresul său regresul unei școli, căci este cunoscut, că dascălul este sufletul unei școli; dela el depinde, ca învățământul să-și ajungă în adevăr scopul său, sau să fie numai o pierdere de vreme.

„Da“, ni se va obiecta, „poate să fie așa, după-cum dicit d-ta. Dér Regulamentul afacerilor interne al corpurilor administrative dela școlile centrale române din Brașov, aprobat în Ianuarie anul acesta și de Ven. Consistoriu arhiepiscopescan, nu obligă pe biurul Eforiei a-l chema pe directorul gimnasiului la ședințele Eforiei, ci lasă la aprecierea președintelui acestei corporațiuni să-l invite numai când va afla de bine și de lipsă.“

Așa este, voi răspunde. Regulamentul cel nou al corpurilor administrative, abătându-se dela praxa urmată la școlile noastre timp de 40 de ani, dă drept președintelui Eforiei a-l chema pe directorul la ședințe, numai când se tractează de afaceri școlare și când află de consult a-l chema. Dér pentru Dumnezeu, când este mai de lipsă, ca un director școlar să-și spună părerea sa, decât atunci, când se tractează de angajarea puterilor didactice, de prevederea școlii cu muncitorii de lipsă, dela a

oăror capabilitate atâră tot viitorul școlii! — În privința acosta bătrânii noștri, întemeietorii școlilor noastre, cei cu puțină carte, dér cu atât mai multă inimă și totodată cu judecată sănătoasă, aveau cu totul altă vederi.

După-cum am amintit mai sus, ei nu numai că nu eschideau pe directorul gimnasiului din sfaturile lor, dér simțiau chiar necesitatea, ca el să fiă tot-déuna împreună cu deșui și să-i lumineze în toate cestiunile, în care nu ar fi fost pe deplin orientați.

Din cauza acosta dela 1860 încôce directorii de pe vremuri ai gimnasiului au fost tot-déuna invitați la ședințele Eforiei, înzestrându-se în toate afacerile cu vot consultativ, la cas când nu erau aleși ca membri actuali ai Eforiei, lucru, care se întâmpla foarte des. Eforii de odinioară ai școlilor noastre nu se mulțamiau a vé numai un raport în scris al directorului în diferitele cestiuni școlare, ci simțiau trebuința, ca directorul să fiă de față în persoană la consultări, ca astfel să-și pótă spune tot-déuna cuvântul său și hotărârile Eforiei să corăspundă în adevăr intereselor învățământului.

Și deocă lucrul acesta era de lipsă atunci, când școlile confesionale medii se conduceau fără o ingerință mai însemnată din partea statului, astăzi, când relațiunile acestor școli sunt cu mult mai complicate, când pe baza art. de lege XXX din 1883 organele statului controlază cu ochi de Argus toate mișcările acestor școli, consfătuirea între administrația școlară și între acela, care e responsabil în prima linie pentru bunul mers al școlii, să fiă mai puțin necesară? — Evident, că în § 40 din Regulamentul amintit mai sus s'a strecurat o greșelă foarte regretabilă, care ar trebui delaturată cât mai curând, și că biurul onor. Eforii n'a purces conform adevăratelor interese ale învățământului, când a întrelăsat a-l invita pe directorul gimnasiului la ședința din 14 August. a. c.)*

„Dér“, mi-se va obiecta mai departe, „între concurenți era și o rudenie a directorului Onițiu, cumastul său Dr. Valeriu Branisoe, și prin urmare tocmăi din motivul acesta nu era cu cale, ca directorul să fiă de față la ședință.“

Or-și-cine pótă vedé fără greutate ne-temeinicia acestei obiecțiuni. Tocmăi fiindcă între concurenți era și o rudă a directorului și fiindcă Eforia avea de gând a nu alege pe acosta rudă, Dr.-ul Valeriu Branisoe, deși singurul concurent calificat pe deplin pentru catedra, ce trebuia întregită, — tocmăi din acest motiv directorul,

*) Éta și textul paragrafului, dspre care e vorba: „Directorii școlari și administratorii băilor, decât nu sunt membri, pot fi invitați la ședințele Eforiei ori de câte ori află de bine președintele Eforiei ai concheta și, când se tractează afaceri școlare ori ale băilor (!). Aceștia au numai vot consultativ, tot asemenea și funcționarii nemembri ai Eforiei.“

distins se numia *Juliano*. „Ásta-i Românene“ dice ruda și cum a eșit din colivia leilor se repede la el. „Je vous félicite. Vos prestations sont vraiment merveilleses. Vous êtes roumain n'est-ce pas?“ „Non, monsieur, mais je parte un peu l'espagnol!“ Același răspuns enigmatic ni-l'a mai dat de altfel și frumôsa franțuzoică costumată românească, care vindea tutunuri românești în espoziția.

În comparația cu statele vecine — vorba rudei, România s'a prezentat destul de bine la espoziția. Pavilionul ei a fost frumos și a dovedit încă odată măestria arhitectului ei: Fourmigé. De sigur că tot ce s'a putut face pe locul ingrat, care i-a fost destinat, s'a făcut. Interiorul, deși ceva prea încărcat de obiecte de toate soiurile, une-ori de puțină valoare, a fost aranjat cu mult bun gust și a dat dovadă de progresele enorme pe cari le face statul român. De câte-ori l'am vizitat era plin de lume.

(Va urma).

care recomandase în scris alegerea d-lui V. Branisoe, trebuia anume chemat la ședință, ca astfel Eforia să aibă ocaziune a-i arăta motivele, din care nu află de bine a urma recomandării sale și a alege la postul vacant o altă persoană decât cea propusă de densusul. În chipul acesta, convingându-se directorul de temeinicia argumentelor aduse în contra alegerii candidatului recomandat de densusul, buna înțelegere între densusul și între Eforie nu ar fi putut fi conturbată și lucrurile ar fi urmat și mai departe în mod normal și liniștit. — Este un lucru elementar, că la deciziunea definitivă asupra persoanei, ce avea să fiă alésă ca profesor, în cazul de față directorul ar fi trebuit să se depărteze din ședință. A insista mai mult asupra acestui punct ar însemna, că în societatea noastră regulile bunei cuviințe încă n'au obținut dreptul de cetățean.

Astfel, în urma ședinței de alegere din 14 August s'a născut o controversă neplăcută între directorul gimnasial, care se ține disconsiderat în drepturile împreunate cu oficiul său și între Eforia școlară, care se ținea îndreptățită în procedura sa, provocându-se la dispozițiunile §-lui 40 din Regulamentul amintit mai sus.

Cine era chemat să aplaneze acosta controversă? — De bună seamă nimenea altul, decât Vener. Consistoriu arhiepiscopescan. Consistoriul era autoritatea chemată a judeca în acosta cestiune, el care este așezat peste partide și care nu pótă vé alt-ceva în vedere, decât numai bunul mers al instituțiunilor culturale, ocrotite sub scutul bisericeii.

Deciziunea în afacerea, despre care e vorba, se impunea de sine. Evident, că Eforia nu procedase destul de corect în ședința de alegere din 14 August, deși §.40 din Regulamentul des amintit o scusa până la ore-care punct. Forma procedurii din acosta ședință era justificată, dér *fondul* ei nu era în acord cu adevăratele interese ale școlii și cu buna înțelegere, ce trebuie să domnescă între conducătorii aceluiași institut.

Lucrul acesta trebuia constatât din partea autorității superioare confesionale și greșelă cuprinsă în §. 40 al Regulamentului afacerilor interne ale corpurilor administrative trebuia corésă, restabilindu-se din nou praxa observată la școlile române din Brașov timp de 40 ani și care a susținut atâta vreme bunele relațiuni între directorii gimnasiului și între Eforia școlară. O asemenea rezoluțiune dreptă și hotărâtă ar fi trebuit să mulțamescă ambele părți. Îndeosebi Eforia școlară nu s'ar fi putut simți în nici un cas jignită în autoritatea sa, deore-ce, cum am amintit mai sus, formal era acoperită prin dispozițiunile §. 40 și în fine: *errare humanum est*.

Dér durere! hotărârea Ven. Consistoriu din 12 Octomvrie a. c. nu este concepută cu rezoluțiunea și francheta, ce se așteaptă cu tot dreptul dela un for superior, ci este ținută în termen echivoc și neclar, așa încât ceea-ce concede într'un pasagiū, modifică seu revôca în pasagiul următor.

Îndeosebi n'a putut satisface în nici un chip dreptele așteptări ale directorului Onițiu îndrumarea dată Eforiei, ca pe viitor să fi invite pe directorul școlilor medii la toate ședințele, în care se vor tracta cestiuni de învățământ. E cunoscut, că Eforia, ca corp administrativ, nu are menirea a-se ocupa cu conducerea învățământului, ci acosta este rezervată conferenței profesionale și Consistoriului. Eforia se ocupă cu cestiuni școlare, care pot influința asupra învățământului, dér nu cu afaceri proprii de instrucțiune și astfel dreptul, care se dă directorului prin hotărârea consistorială, este cu totul tot iluzoriu.

În chipul acesta directorul Onițiu, vădând în deciziunea consistorială din 12 Octomvrie o desavuare indirectă a sa, a trebuit să tragă consecințele situațiunii, în care era adus, înaintându-și Ven. Consistoriu abdicerea sa dela postul de director, pe care abdicere o pusese încă mai înainte în perspectivă la cas, când afacerea s'ar rezolva în defavorul său.

Procedura directorului Onițiu a fost aprobată și de conferența profesorală ținută în 20 Octomvrie, care recunoscând meritele densusului pentru școală, ceru, ca Consistoriul să nu-i primescă abdicerea, ci să-l susțină și mai departe în postul de director, delaturând inconvenientele cuprinse în §. 40 al Regulamentului afacerilor interne, care provocase totă neînțelegerea.

De-odată cu abdicerea sa d-l Onițiu înaintă Vener. Consistoriu și o dare de seamă a situațiunii, în care lasă școlă la retragerea sa, un tablou, în care se arată în colorii vii mai multe simptome îngrijitoare pe care densusul le-a observat la conducerea administrației școlare și pe care credea, că nu trebuie să le lase nedescoperite față cu autoritatea supremă școlară, chemată a supraveghia asupra institutelor de învățământ conduse de densusul până acum.

Ven. Consistoriu nu află de bine a se pronunța direct asupra deciziunii înaintate și asupra cererei corpului profesoral, și retrimise directorului dimisiunea, ca să o transpună, conform Regulamentului citat de repetite ori mai sus, spre decideré mai întâi organelor administrative școlare. De-odată cu actul de dimisiune al directorului se transpuse Eforiei școlare și protocolul conferenței profesionale și pe baza acestuia se ceru și se obținú din partea Eforiei și darea de seamă a directorului în privința defectelor observate de densusul la administrația școlii.

Acum lucrurile intrară într'o fasă cu totul nouă. Focul, care mai înainte se putea stinge cu ușurință de cei chemați, luă dimensiuni cu mult mai mari.

Guvernul și naționalitățile.

Cestiunea naționalităților este de mult pentru guvernele unguresci călcăiul lui Achille. Pe tema acosta ele au fost și sunt mereu combătute din tabăra kossuthiștilor în și afară de dietă. Singur Banffy a fost încât va cruțat, ba uneori chiar laudat pentru violențele și volnicile lui, pentru terorismul infernal și pentru legionul de șulte și ilegalități săvârșite în contra naționalităților nemaghiare.

Acum când alegerile dietale bat așa dicând la ușă, adversarii lui Szell mișcă toate pietrele și inventeză fel de fel de apucături pentru a-l discredită și presenta înaintea naționalilor săi ca om, care n'are energia suficientă nici voința firmă de a continua opera de distrugere a lui Banffy și de a culca naționalitățile la pământ. Nu mai de curând faimosul șovinist Komjathy a debutat érași în camera din Peșta contra politicii lui Szell pentru atitudinea manifestată în cestiunea naționalităților, și a deplăns vremile de sub Banffy.

Față cu învinuirile de felul acesta se ridică acum pressa guvernamentală ungurescă, arătând succesele dobândite până acum de Coloman Szell și prezentându-l pe acesta ca pe omul, care nu numai că n'a făcut nimic în favorul consolidării „unității statului maghiar“ și a „ideii de stat“, dér în multe privințe a întrecut pe Banffy. Szell, dice aceste foi, a lucrat ca un artist în totă liniștea fără alai și fără șgomot și a ajuns așa de departe, încât omul trebuie să se minuneze de succesele, ce lei dobândit.

În privința acosta publică „*Magyar Hirlap*“ un articol, în care înșiră rând pe rând meritele și succesele lui Coloman Szell pe terenul politicii de naționalitate. Înainte de toate spune fôia guvernamentală, că s'a îmbunătățit în mod surprinzător atitudinea naționalităților față cu „statul maghiar“ de când politica duriției (a lui Banffy) a fost înlocuită cu politica „conciliațiunii“ (a lui Szell). „Agitațiunea română este mai domolă... numărul împrumuturilor date de băncile naționalităților s'a împușinat, dér s'au urcat simțitor împrumuturile date de băncile maghiare; număröse împrumuturi române au fost convertite și prin acosta în multe ținuturi unde „Albina“ eseroita egemonia esclusivă, s'a încărît influența maghiară“. Tot așa și la Slovaci.

„Cam scump!“

„Dér bun!“

Dialog laonic. Dér l'am întărcat.

A doua și când i-am pomenit de espoziția, mi-a spus: „La urmă par'că tot te plictisește, tot espoziție și espoziție. De altfel am vădut aprôpe tot... și nelăsându-mă să protestez „hai să mai vedem și Parisul. Ce dicif decât am merge la Luvru?“

Am acceptat fericit. La Luvru însă vedeam, că caută mereu ceva. „Cloșca cu puși“. L'am dus și a vădut'o. Puté s'o caute de nu i-o arătam, căci era ascusă într'un unghet între tesaurile franțuzesol. După ce a vădut'o, Luvru nu-l mai interesa și am trebuit să plecăm la anexa din Vincennes ca să vedem petrolurile românești. Lucrurile românești nu se epuisaseră încă. Ba la un teatru de varietăți s'ărbătorita javaneză Saharashade, pe când juca mai s'ălbatic jocurile ei naționale din Java, ruda imi dădú un ghiont. „Ásta ce cântă șia în orchestră, nu-i s'ărba popilor?“ Era într'adevăr „s'ărba popilor“. Altă-dată la Montmartre. Era t'erg. Am intrat într'o menageria. Între îmblânditori cel mai

„Magyar Hirlap“ continuând spune, că în comitatele locuite de naționalități s-au proiectat înființarea de școli de stat, spre care scop s'au votat milioane ministru- ni de culte și instrucțiune publică. Apoi continuă:

„Invinuirea de lipsa de energie este absurdă. Nici-o dată guvern unguresc n'a lăsat cu mai multă energie în scopul consolidării ideii de stat maghiar cu guvernul actual. Dissolvarea congresului național sârbesco, și a adunării slovace și sârbesci; reglementarea municipiului Brașov; atitudinea obilă și francă pe lângă respectarea legii (?), nu mai au lipsă de explicații și sunt o strălucită dovadă a contrariului învinuirilor.

„Este așa-dér în faptele guvernului conștiința de sine, este energiă pe terenul politicii de naționalitate, și când vedem acestea e imposibil a pretinde sanare repentină“...

Așa-dér Coloman Szell, după mărturiile lui „Magyar Hirlap“, este cel mai strălucit reprezentant al politicii soviniște maghiare, în energiă e neîntrecut, în „succes“ e neajuns de nimeni și Ungurii n'au decât să dormă liniștiți, că va soi el să reglementeze naționalitățile și să le facă imposibile.

Am relevat acestea pentru-ca să se vadă cum încercă adversarii de mörte ai popoarelor nemaghiare să-și facă socotela pe pielea noastră și cum sciu ei să agite și să se combată imprumtat pe tema aceste, când e vorba de ași câștiga popularitate.

Misiunea lui Krüger.

Din Berlin se telegrafază, că diferitele grupuri din parlamentul central s'au sfătuit, decât n'ar fi recomandabil, să fiă interpellat cancelarul german pentru atitudinea manifestată față de Krüger.

O telegramă din Haga vestesce, că cățărirea împăratului Wilhelm de a nu primi pe Krüger, a făcut o foarte rea impresiune, fiind-o de aici se deduce, că *Burii nu pot spera nimic dela Europa*. Elementele mai calme olandese recunosc, că Olanda nu pöte să încerpă războiul cu Anglia pentru Transvaal.

Din Paris se telegrafază, că după „Patrie“, ministrul de externe Delcassé a însărcinat pe ambasadorul francez din Berna să-și dea silința a îndupleca pe Elveția, de a pune cestiunea intervenirei între Anglia și Transvaal.

Mesagiul lui Mac-Kinley.

Președintele Statelor-Unite Mac-Kinley a adresat congresului un mesagiü, în care se ocupă amănunțit cu cestiunea chineză.

După-oc laudă atitudinea vice-regilor din provinciile sudice, apoi energia consilierilor și a comandantilor de corăbii, se vorbește la nota circulară americană din 3 Iulie, care circumscrie atitudinea Americii. Politica Americii este, ca *teritoriul Chinei și guvernarea ei să rămână intacte*, drepturile puterilor să fiă apărate și comerțul să fiă garantat în egală măsură și nepărțitor pentru lumea întreagă. America a primit propunerea Rusiei, ca în Peking să fiă restabilită puterea împăratului.

Mac-Kinley cere pedepsirea exemplară a criminalilor vinovați, ca condiția principală. Drept despăgubire să se dea garanții mai mari drepturilor străinilor. Mesagiul părtinesce apoi propunerea rusescă, ca cestiunea despăgubirilor să fiă încredințată unui tribunal arbitral.

După toate aceste mesagiul dișe, că raporturile Americii cu Franția sunt amicale față cu Germania dominéză bunăvoință; raporturile cu Anglia sunt constant bune.

SCIRILE ȚILEI.

— 23 Noemvrie v.

Hirotoniri. I. P. S. Sa d-l arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu a hirotonit întru presbiteri, în 21 Noemvrie v. pe diaconul Ioachim Trif, ér eri pe Alecsandru Vlađ, ales paroch în Mag, tractul protopresbiterial al Seliștei.

Nou custode de corónă. În 4 l. o. s'a ținut o ședință estra-ordinară în Camera din Pesta. S'au adunat numeroși membrii din cele două camere pentru-ca să alégă un nou custode al Corónei în locul răposatului Szlavý. Candidați erau: contele Bela Szechenyi, br. Samuel Iosika, br. Geza Podmaniczky și Francisc Karap. Majoritatea voturilor a intrunit-o contele Bela Szechenyi, care și fú declarat ales.

Starea Țarului. Din Livadia se telegrafază, că Țarul merge constant spre bine, așa că a putut chiar să stea câte-va ore pe un fotel. Puterile și le-recapătă înșe cu anevoie din cauza nutririi slabe. Medicii nu cred, că Țarul își va reveni în curând așa de tare, ca să pötă schimba clima. De aceea el va rămân încă mult timp în Livadia. O scire din Petersburg dișe, că Țarul ar fi căpătat bóla din rēcálă, fiind-oă el nu suferă să i-se închidă ferestra. Puțin înainte de îmbolnăvire Țarul a primit pe ministrul de interne, care s'a mirat, că ferestra dela odaia de lucru este deschisă, pe când în odaia era frig foarte simțit. — Cum poți Majestate să lucrezi într'o odaie atât de rece? întrebă ministrul. — Cređi D-ta, răspunse Țarul, că aici e frig? — Grozav de frig. — Decă ești așa de simțitor, dișe Țarul, să închidem ferestra. Pe mine nu mă supără de loc frigul, dór' soi, că eu și ierna lucrez cu ferestra deschisă. — Ministrul dădu din cap cu mirare. În data după acésta Țarul s'a îmbolnăvit.

Coloman Tisza implinesce ađi, 6 Decemvrie, 70 de ani. O deputațiune de 50 de membri a partidei liberale din Bihor va merge la Budapesta, ca să-l felicite.

Condamnații bulgari. Marți d-nii Ciocardia, procuror general, Miclescu, prim procuror și I. Th. Florescu, jude instructor au fost din nou la penitenciarul Văcăresc pentru a lua ultimele declarații ale condamnaților în procesul asasinilor bulgari. Toți deținuții din acésta afacere au fost astăzi espediați la localitățile, unde au fost destinați să-și facă pedepsele.

Greva măcelarilor din Viena. Marți măcelarii din Viena au boicotat pe negustorii de vite, din care cauză a fost o completă lipsă de carne. Se scie, că prețu oărnei s'a urcat, acésta din cauza negustorilor de vite, cari se opun la introducerea de carne și vite din România. La intrunierea ținută Marți de măcelari, și la care a asistat și primarul Lueger, măcelarii au cerut să se favorizeze importul cărnei din România. Greva măcelarilor vienesi a încetat numai în urma promisiunilor primarului, că va implini încurând cererile lor.

Proces pentru corónă Bulgariei. Din München se telegrafază, că prințesa Clementina, mama prințului Bulgariei, comandase o corónă pentru fiul ei. Desemnul a fost făcut de-un pictor din acel oraș, care nefind plătit, a tras în judecată pe prințul Ferdinand. Prințul a cerut amânarea confecțiunei corónei și plății desemnului, din cauza situației politice.

Plecarea generalului Roberts. Dișerele englese confirmă în mod oficial, că lordul Roberts va pleca din Africa de Sud la 11 Decemvrie st. n. Dișerele de opoziția spun, că nemilosul Kitchener rămând comandantul suprem, în loc ca să micșoreze în Africa de Sud numărul dușmanilor contra Angliei, va face ca ei să creșcă și mai mult.

Tifon pustiitor. Am fost șamintit despre viforul grozav, care a bântuit pela mijlocul lui Noemvrie în insulele Filipine. Acum numai șosesc amănunte despre pustiirile ce le-a făcut. În insula Gnam a nimit 1000 de case. Tifonul a dus cu sine

coperișele caselor și le-a aruncat în mare, ér păreții i-au ruinat. Orașele Terraffow și Indraian au fost cu totul pustiite, prefăcându-le o ruină colosală sub care zac sute de cadavre. Pe locuitorii voiau să-i transporte pe corăbii din insulă, dér acésta a fost imposibil, fiind-că de-alungul țărmilor marea era grozav de agitată. Sămănturile și plantațiunile fură nimioite cu desăvârșire. Femeile și copiii plâng de desperare, că n'au ce mânca, ér bărbații zac bolnavi de oboselile avute în lupta grozavă cu acésta nenorocire.

Procesul între veduva Henry și Reinach. Luni Curtea cu jurați ai Senei a început judecarea procesului intentat de veduva colonelului Henry contra lui Reinach. Sala Curței era plină de notabilitățile din procesul Dreyfus, citate ca să depue ca martori. Reinach a renunțat de-a mai cita ca martor pe Dreyfus. Procurorul a susținut, că Curtea cu jurați e incompetentă a judeca acésta afacere. Advocatul Labori, în numele lui Reinach, susține contrariul, că el voesce să se facă lumină deplină. Curtea se declară competente de-a judeca procesul. Atunci procurorul face recurs la casație. Prin urmare procesul a fost amănat.

Esundarea Tibrului. Din Roma se aență, că Tibrul a esundat așa de mult încât apa a acoperit părțile mai espuse ale orașului.

Un polițist curajos. În săptămâna trecută, când președintele Krüger a intrat în Paris, s'a petrecut următorea scenă pe una din stradele capitalei franceze: Când publicul aclama mai cu entusiasm pe Krüger, un cal s'a speriat și a luat-o de-a dreptul spre public. Visitiul pierdându-și conștiința, a scăpat frânele din mână. În momentul cel mai critic, un polițist, care sta în colțul stradei, s'a aruncat în gătul calului speriat, voidnd astfel să-l liniștescă. Calul a tirit câți-va pași pe polițist, dér după aceea fără putere a căduť jos. Polițistului i s'a frânt un picior. În acea di pe stradele Parisului i s'au făcut mari ovațiuni polițistului. Pe locul catastrofei s'a prezentat șeful poliției, care a decorat pe bravul polițist cu crucea de aur pentru merite.

Descoperirea unei mine de aur. Din New-York se telegrafază, că într'o stradă principală a orașului Helene, în Montana, s'a descoperit un important strat aurifer. Se dișe, că la construirea olubului acelu oraș, antreprenorul a plătit cheltuelile de construcțiune cu aurul scos din săparea temeliei. E probabil, că acolo se află o bogată mină de aur.

O fabrică arsă. Din Odessa se telegrafază, că alaltăeri un incendiu a nimioit acolo o fabrică mare de spirt. Focul a isbuonit s'era după opt ore și în câte-va minute întreg edificiul era cuprins de flacări. Lumina focului străbătea până la o distanță de mai multe mile. De stins, nici vorbă nu putea fi. Soldații și pompierii se silesc a scăpa de foc marele magazin de alcool al statului, care se află în apropiere.

6) Succes vindcător durabil. Durerile de reumatism, crucea spinării și alte părți ale corpului se vindcă cu efect sigur folosindu-se *spiritul și sarea A. Moll*. Prețul unei sticle 1 Cor. 80 fl. Se trimite dișinc cu rambursă postală de farmacist și liferantul curții c. s. r. A. Moll Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provinciă să se c'ără Spiritul A. Moll, provédut cu marca de contravenția și subscriere.

Convocare.

On. Dóme ale Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea veduvelor s'erace din Brașov și Săcele, sunt rugate a lua parte la *adunarea generală*, ce se va ținé în *diua S-tului Andrei*, în 30 Nov. v. (13 Dec. n.) a. o. la 3 ore după prânț în sala festivă a gimnasiului român din loc.

Brașov, 23 Nov. 1900.

Otilia Bidu, Dr. I. Blaga,
v. președintă, secretar.

ULTIME SCIRI.

Viena, 5 Decemvrie. Cercurile normative politice de aici alăturându-se la punctul de vederi al Germaniei față cu Krüger, acesta a renunțat la plănuita sa călătorie în Viena și Budapesta.

Sofia, 5 Decemvrie. Cabinetul a dimisionat. Se fac încercări pentru formarea unui cabinet de coaliță.

Londra, 5 Decemvrie. Din provinciile sudice ale Chinei șosesc sciri despre o nouă rēcálă. Rēculații au adunat o mare cantitate de pulvere de pușcă în Quanglung — Tot mai mult se respândesce scirea, că curtea se va reintörce în Peking. — Trățările de pace în Peking au fost deschise Sâmbătă.

DIVERSE.

Cum își sciu ómenii ajuta. La curtea din Viena erau doi preoți predicatori: unul dintre ei era renumitul Abraham a Santa Clara. Ei predicau pe rând. Odată Abraham, ghemuit cum era și om cu mult duh, vrea să-și bată joc de colegul său, să-l aducă în incurcătură. Abraham nu-și pregătea nici-o dată predica, el vorbea exabrupto. Colegul său însă era greu la cap, își compunea predica și o învăța pe dinafară cu multă greutate. Se pregătise și de astă-dată preotul. Abraham îi găsesce manuscrisul, îl cetesce și — cum avea memorie fenomenală dintr'odată învăța predica.

Vine s'erbătorea. Rëndul nu era a lui Abraham, el însă să rógă de colegul său să-i dea voie să predice și el. Colegul să invoiesce. Abraham ca óspe se sue la amvon și începe să predice. Colegul său făcea fețe ascultându-l; era predica lui. Vine acum rëndul bietului păcälit să predice. Ce să spună? El nu era în stare să improvizeze nici de ce vorbe. De-odată îi veni o idee: — Iubit popor! Părintele Abraham a spus o predică atât de frumoasă încât nu ne-am săturat ascultându-o. E atât de admirabilă, încât eu nu mă pot răbda să nu vi-o spun a doua órá. Si el spuse a doua órá predica. Lumea s'a mirat ce-i drept, dér situațiunea preotului era salvată.

O statuă vechiă. Țilele aceste s'a desgroptat în Pompei o statuă minunată de metal, care reprezintă un bărbat tiner desemnând. Se dișe, că acésta e cea mai frumoasă statuă din câte s'au aflat până acum în Pompei.

Literatură.

Noțiuni de Economia Vitelor, prețioasă scriere economică a d-lui I. St. Furtuna, edițiunea a treia cu 137 ilustrațiuni și 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodărie, începând dela boi, cai, oi, capre, porci, măgari, și așa pe rând până la cel din urmă pui de găină, găsoă. curcă, rața, ba merge chiar până la ouă arătând și acestea cum se păstréza, cari sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscință de cauză și foarte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministerul român al cultelor și instrucțiunei publice pentru școlile și pentru bibliotecile populare. Se pöte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ cu 2 cor. plus 10 bani porto.*

Pentru pregătirea bucatelor și atrage atențiunea familiilor române asupra folositörei cărți întitulate: „*Bucătăreșă națională*“, carte de bucate a bucătării române, franceze, germane, și ungare. E tipărită la Brașov de răposatul librar I. C. Hintescu și la compunerea ei și-au dat concursul și unele dame distinse și harnice române de pe atunci. Până ađi cartea a rămas cea mai bună și bogată în felul său. Felul bucatelor sunt înșirate tóte în ordine alfabetică după numele lor. Sunt în număr de vre-o 1620, ér cartea conține peste 700 pag. format mare uart. Limbagiul e ușor, așa că nu-i român care să nu l pricépă. Costă numai cor. 1.60 plus 40 bani spese postale.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, cărțica de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă. *Ediț. IV corectată.* Gherla. Prețul unui es. în păreți tari colorați . . . 35 cr. (+ 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. *Edițiunea IV.* Gherla. Conține peste 334 pag. Legată costă 50 cr. (+ 5 cr. porto.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărțică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Legată costă 22 cr. (+ 3 cr. porto.)

Carte derugăciunii, cereri și laude întru onorea Preacuratei Feciorei Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 20 cr. (+ 3 cr. porto.)

Predici pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an, Vul. I. de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românesce din numărösele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul (4 lei) . . . 1 fl. 50 cr.

De același autor a apărut Vol. II. cu **„Predici ocazionale și funebre“**, care se estinde pe 220 pag. și conține predici multe pentru cununii, și diferite ocazii (la sănțirea de biserică, la instalări de parochii, la prezentarea pentru prima-ora a preotului în parochii etc. etc.) Peț. 1 fl. 70 cr.

Cuvântări bisericesci pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Popiu*. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul (în loc de 2 fl.) prin postă . . . 1 fl. 60 cr.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite cazuri de mörte, întocmite de *Ioan Popiu*. Conțin vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predie pentru Duminecile de peste an, ompuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christie*. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pentru Dumineci de *Iustin Popiu*, învătutul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. Format mare de 500 pag. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

„Carte de Rugăciuni, cereri și laude“ spre folosul și mângăierea sufletelor creștinesce. Conține 201 pag. Prețul: legat simplu 80 b.

„ leg. în pânză 1 cor. 60 b.
„ „ în piele și aurit 3 cor. 20 b.
„ „ în catifea cu copcii și cu cruce 7 cor. — b.

„Pomenirea Prea on. vrâu. al Preasantei de Dumneșeu născătoare, scösă din antologion séu minei și tipărită cu litere“. Pag. 16. Prețul 20 ban.

Scrieri economice.

Pentru economii de vite este de neprețuit folos marele și valorosul op **Zootechnia** sau **cultura generală și specială a vitelor**, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la școla superiöră din Bucuresci. „Zootechnia“ este partea a treia din **„Manual de agricultură“** al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apręiat din partea întregii prese române și premiat și din partea Academiei Române; ea cuprinde 779 pag. format mare 4°, cu 225 figuri și costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

PARTEA I. a Manualului: **Agrologia** séu „**Agricultura generală**“ 524 pag. Prețul à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. **„Fitotechnia“** séu **„cultura specială a plantelor“** cu 611 pag. și 202 figuri. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„Cartea Plugarilor“ séu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Form. 8° 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest mar al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor sătenți de *Romul Simu*. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiului. Prețul francat 40 cr.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negrușiu*, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negrușiu, e de cel mai mare folos practic și, pe cât seim, în literatura noastră de dincöce e

singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto.)

Vinuri din pöme, de *Gr. Halip*, prof. Este o carte de 96 pagine, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite pöme; cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Prețul 20, (cu poșta 23 cr.)

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de *F. W. Raiffeinssen*. *Edițiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote*. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiului. Conține 227 pag. costă 80 cr. (+ porto 10).

Pilde și sfaturi pentru popor. Sub acest titlu a eșit de sub tipar în Tipografia „Aurora“ din Gherla o nouă carte scrisă de d-l *Ioan Pop Reteganu*, cunoscutul nostru scriitor popular. Cartea conține 160 pag. în format 8° și conține vre-o 24 de scrieri, cari cuprind diferite învățături pentru trebuințele țeranilor noștri. O recomandăm ca o carte förte de folos și de petrecere pentru popor.

„Carte de cantece pentru tinerimea școlară adunate și aranjate de *Ioan Dariu*“. A apărut numai acum și conține: hore, marșuri (școlastice și eroice) elegii, imnuri, cantece religioșe și alte multe soiuri alese din cele mai frumoșe și de cei mai vestiți poeți ai noștri; așa că eleși pentru tinerimea adultă și popor în genere dau o petrecere frumoșă. Constă din peste 168 pag. și se vinde cu 50 ban (25 cr.) plus 9 ban taxa de postă.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Decembrie. n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	116.—
Renta de coröne ung. 4%	91.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.50
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonuri rurale ungare 4%	91.30
Bonuri rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	167.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin .	140.—
Renta de argint austr.	98.55
Renta de hărtie austr.	93.25
Renta de aur austr.	117.—
Losuri din 1860.	135.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	16.94
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	677.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	673.25
Napoleonori.	19.16
Mărci imperiale germane	117.57½
London vista.	240.25
Paris vista	95.70
Rente de coröne austr. 4%	98.50
Note italiene	90.70

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Decembrie. 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.84	Vënd.	18.90
Argint român. Cump.	18.64	Vënd.	18.72
Napoleonori. Cump.	19.10	Vënd.	19.16
Galbeni Cump.	11.20	Vënd.	11.30
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	117.60	Vënd.	117.63
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Nr. 18294—1900.

PUBLICAȚIUNE

Mercuri în 12 Decembrie 1900 la 10 öre a. m. se va ține în localul oficiului economic al orașului Brașov, licitațiune cu oferte în scris spre a da cu arendă locurile de pe piațele publice orașenesci pentru așezarea stălpilor și tabelor pentru anunțuri pe timpul dela 1 Ianuarie 1901 până la 31 Decembrie 1915.

Amatorii de asemenea întreprise au până la öra sus indicată, a-și subșterne la oficiul economic orașenesc ofertele în scris, sigilate și provădate drept vadiu cu suma de 10% din arenda anuală ce va oferio; ofertele au să conțină declarațiunea, că oferentul cunöșce condițiunile de oferte și ale contractului și că se supune acelora fără nici o rezervă.

Condițiunile ofertelor și ale contractului fie-care le pöte lua în ve-

dere până la termenul ficsat în localul oficiului în decursul örelor de funcțiune.

Brașov, în 27 Noembrie 1900.

1180,2--2 Magistratul orașenesc.

Nr. 95—1900.

Publicare de licitațiune.

Subscrisul senat bisericesc escrie prin această licitațiune publică, pentru edificarea bisericei din parochia Rebra-mare (Nagy-Rebra) comitatul Bistrița-Năsăud, pe basa planului și devisului de spese, aprobat de Prea Ven. Consist, Eppesc al Gherlei, cu clausula de dtto 18 Iulie 1899, sub

Nro- 6190, pe ziua de 16 Decembrie 1900 st n. la 10 öre a. m.

Licitațiunea va fi verbală și cu oferte închise cari vor fi a se așterne la adresa senatului bisericesc, provădate cu vadiul legal, până la datul licitărei.

Planul și devisul de spese, precum și condițiunile de licitațiune se pot vedé în cancelaria oficiului parochial gr. cat. Rebra-mare, până la ziua de licitare.

Prețul de strigare se satoröscö cu 30 570 coröne.

Din ședința ținută la 12 Nev. 1900.

Președintele: Notariul:
Onisim Rotariu, Constantin Suciu
preot local gr. cat. 1050,3--3

== DESCHIDERE ==

de CAFENEA și RESTAURANT

in Villa Kertsch.

Sămbătă în 8 Decembrie n. 1900 voiü deschide
in „Villa Kertsch“ sub firma:

CAFFEE & RESTAURANT

„BULEVARD“.

Din incidentul acesta se va da și un
mare CONCERT militar.

Subscrisul imi iau voie a aduce la cunöștința P. T. public, că sus numitul local, după cerințele de față, este de primul rang și e aranjat förte elegant, bine încălđit, ventilat și **stă la dispozițiã tóte diarele.**

In Restaurant se vënd peste tot beuturi bune, cu deosebire **bere „Dreher's Hoffbräu“** și de **München**, care se servesc On. public cu cea mai modernă inhalațiune, cu ajutorul condensității aerului,

pe lângă prețurile cele mai moderate

Angajându-mi și un bucătar-șef, care a lucrat în cele mai mari stabilimente ale țării, sunt în plăcuta pozițiã a satisface pe deplin cerințelor On. public. — Mai iau asupra-mi aranjarea de mese pentru nunte și banchete.

Rugându-mé de o cercetare numărösă, semnez
cu tötã stima
M. Lebovits.

1-3

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiã este provădatã cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilã al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pãntece, în contra cãrceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bõle femeșei a luat acest medicament de casã o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coröne 2.—

Falsificãțiile se vor urmãri pe cale judecãtörescã.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilü numai, decât fiecare sticlã este provădatã cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este förte bine cunoscutã ca un **remediü popular** cu deosebire prin tras (frotat) alinã durerile de soldinã și reumatism și a altor urmãri de rēcälã. Prețul unei sticline originale plumbate, Coröne 1.80.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodel cel mai nou pentru cultivarea raționalã a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucãți Coröne 1.80. Fie-care bucatã de săpun, pentru copii este provădatã cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principalã prin
Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9
Comande din provinciã se efectueazã glicnic prin rambursã postalã.
La deposite se se cërã anunit preparatele provădate cu iscãliture și marca de apărare a lui A. MOLL.
Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoșii, Teutsch & Tartler.

A. V. I. S.

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potã face și renoori și când dela 1-ma și 15 a fiã-cãrei luni.

Domnii abonați se binevoiascã a arãta în deosebi, când voiescã ca espedarea se li-se facã după stilul nou.

Domnii, ce se abonézã din nou se binevoiascã a scrie adresa lãmurit și se arate și posta ultimã. **Administraț. „Gaz. Trans.“**